

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA BOICENCO c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 41088/05)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

11 iulie 2006

DEFINITIVĂ

11/10/2006

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Boicenco c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

DI J. CASADEVALL,

DI G. BONELLO,

DI M. PELLONPÄÄ,

DI K. TRAJA,

DI S. PAVLOVSCHI,

DI J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 20 iunie 2006 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată.

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 41088/05) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către Nicolae Boicenco („reclamantul”) la 16 noiembrie 2005.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl Vitalie Nagacevschi și dl Vladislav Gribincea, avocați din Chișinău, membri ai organizației non-guvernamentale „Juriștii pentru drepturile omului”. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul Guvernamental, dl Vitalie Pârlog.

3. Reclamantul susține că a fost supus unei brutalități grave din partea poliției și că autoritățile nu au efectuat o investigație adecvată a incidentului, încălcând astfel articolul 3 al Convenției. De asemenea, el s-a plâns de lipsa îngrijirilor medicale corespunzătoare pe parcursul detenției sale și de încălcarea dreptului său la libertate garantat de articolul 5 al Convenției. În fine, reclamantul s-a plâns în temeiul articolului 34 al Convenției de faptul că a fost împiedicat de autoritățile naționale să prezinte cauza sa la Curte.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra. La 13 decembrie 2005, o cameră a Secțiunii a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea ei. De asemenea, s-a decis să se examineze cauza cu prioritate în conformitate cu articolul 41 al Regulamentului Curții, din cauza stării grave de sănătate a reclamantului.

5. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații scrise cu privire la fondul cauzei (articolul 59 § 1 al Regulamentului Curții).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Reclamantul s-a născut în anul 1961 și locuiește în Chișinău.

1. Arestul reclamantului și starea sa de sănătate după arest

7. La 20 mai 2005, reclamantul, fiind bănuț de sustragere, a fost reținut de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției (CCCEC).

8. În momentul reținerii, el nu prezenta nicio aparență de anomalie a stării sale fizice. Conform unei fișe medicale din luna mai a anului 2005, reclamantul cântărea 133 kg.

9. Conform raportului întocmit la 21 mai 2005 de către polițiștii care l-au arestat, reclamantul a încercat să fugă, i-a abuzat verbal și chiar a încercat să opună rezistență încercând să ajungă la pistolul pe care îl avea asupra sa, aruncând mandatul de aducere forțată atunci când i-a fost prezentat. În acele rapoarte nu se menționează că a fost utilizată forța împotriva reclamantului sau că acesta a fost rănit în vreun fel pe parcursul arestului. Reclamantul neagă că ar fi opus rezistență.

10. Din rapoartele poliției reiese că reclamantul a fost arestat aproximativ la ora 18:45. Conform declarațiilor reclamantului, el a fost arestat la ora 16:30.

11. Reprezentanții declară în numele reclamantului că, după ce a fost adus în incinta CCCEC, el a fost bătut de ofițerii de poliție, drept rezultat pierzându-și cunoștința. Guvernul neagă aceste afirmații.

12. Conform unui raport medical întocmit la ora 20:34 a aceleiași zile, de către un medic de la CCCEC, reclamantul era în stare de inconștiență. Medicul a notat în raport că, potrivit declarațiilor ofițerilor de poliție, reclamantul și-a pierdut cunoștința din cauza „emoțiilor puternice” și a recomandat ca el să fie consultat de un medic cardiolog. În raport nu se menționează dacă reclamantului i-au fost cauzate leziuni corporale în timpul arestului.

13. Unul dintre avocații reclamantului l-a văzut pe acesta aproximativ la ora 22:20 la CCCEC și a menționat în procesul-verbal de reținere, întocmit de către ofițerul de poliție în prezența lui, că reclamantul era în stare de inconștiență. La cererea avocatului, la ora 23:37 a fost chemată o ambulanță și la ora 1:30 a zilei de 21 mai 2005 reclamantul a fost dus la Spitalul de Cardiologie, continuând să se afle în stare de inconștiență.

14. În fișele medicale de la Spitalul de Cardiologie se menționează că reclamantul și-a recăpătat cunoștința după ce a fost adus acolo, însă nu este clar când anume s-a întâmplat acest lucru. Conform înregistrărilor medicale, el suferea de hipertensiune arterială și de un sindrom de confuzie de origine neclară. Reclamantul nu răspundea la întrebări și nu

reacționa la nimic. De asemenea, el acuza dureri de cap și vomă. În fișele medicale nu există informații cu privire la greutatea lui la momentul spitalizării. Medicii au recomandat *inter alia* ca reclamantului să i se efectueze tomografia computerizată a creierului pentru a fi exclusă posibilitatea survenirii unui atac cerebral. În încheiere, medicii au conchis că stabilirea unui diagnostic final ar fi posibilă numai după ar fi efectuate toate analizele.

15. La 24 mai 2005, reclamantul a fost transferat la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare. La 25 mai 2005, el a fost consultat de un medic neurolog, care a scris în fișa medicală a reclamantului că, la 20 mai 2005, acesta a suferit o traumă cerebrală urmată de pierderea cunoștinței. Medicul neurolog a recomandat mai multe forme de tratament medical, însă nu a recomandat efectuarea tomografiei creierului. La 26 mai 2005, un medic a menționat în fișa medicală că reclamantul acuza dureri în rinichi, iar urina avea culoare roșie. La 2 iunie 2005, reclamantul a fost examinat de către o comisie medicală compusă din medici ai spitalului în care era internat care au stabilit un diagnostic final, constatând, *inter alia*, o traumă cerebrală acută și comotie cerebrală și au recomandat ca reclamantul să fie supus unui examen psihiatric. La 7 iunie 2005, un medic a menționat în fișa medicală că reclamantul avea urgent nevoie de medicamente, însă spitalul nu dispunea de ele.

16. Reclamantul a fost ținut în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare până la 1 septembrie 2005, fiind ulterior transferat într-o închisoare pentru cincisprezece zile, până la următorul său transfer la Spitalul Clinic de Psihiatrie. Conform fișelor medicale, el nu s-a ridicat nicio dată din pat pe tot parcursul aflării în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare. El nu s-a alimentat de sine stătător, fiind hrănit cu lingura de către personalul medical cu mâncare lichidă. El nu se ducea la veceu, fiind ținut în scutece (pampers) și mirosea puternic a excremente. Răspundea rareori la întrebările medicilor, cu o voce slabă sau folosind gesturi ce indicau dureri de cap și de rinichi. Urina sa era roșie. De cele mai multe ori nu reacționa la întrebări și ținea ochii închiși. În cel puțin cinci cazuri în lunile mai și august ale anului 2005, personalul medical a raportat în scris superiorilor că, din cauza stării sale, reclamantul nu putea să înghită medicamentele. De cel puțin șapte ori medicii au menționat în fișa medicală că starea reclamantului era satisfăcătoare. De câteva ori medicii au speculat, făcând mențiunile respective în fișele medicale, precum că starea reclamantului era simulată.

17. De câteva ori în perioada între lunile mai și septembrie ale anului 2005, unul dintre avocații reclamantului și soția acestuia au cerut ca un medic independent să aibă acces la reclamant, dar nu au primit niciun răspuns.

18. Pe parcursul aflării reclamantului în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, soția lui a putut să-l viziteze doar o singură dată, la 5 iulie 2005, pentru zece minute. Mamei sale nu i s-a permis să-l vadă. O dată ea s-a adresat Judecătoriei Buiucani și spitalului Departamentului Instituțiilor Penitenciare, cerând o fotografie a lui, însă nu a primit niciun răspuns.

19. La 1 august 2005, medicul-șef adjunct al spitalului Departamentului Instituțiilor Penitenciare a recomandat o examinare psihiatrică a reclamantului, pentru a „confirma sau infirma simularea”. La 3 august 2005, Judecătoria Buiucani a dispus efectuarea în privința reclamantului a unei expertize medico-legale și a unei expertize psihiatrice.

20. La 18 și 30 august și, respectiv, 6 și 13 septembrie 2005, unul dintre avocații reclamantului și soția reclamantului au cerut Judecătoriei Buiucani și Ministerului Justiției transferarea reclamantului la Spitalul Clinic de Psihiatrie și ca efectuarea expertizei psihiatrice să fie urgentată. Ei au argumentat *inter alia* că, din cauza lipsei unui diagnostic clar, nu se putea acorda o îngrijire medicală adecvată. Soția reclamantului s-a oferit, de asemenea, să acopere toate cheltuielile de transport, examinare și îngrijire medicală. La aceste solicitări nu a fost primit niciun răspuns.

21. În conformitate cu încheierea judecătorească din 3 august 2005, reclamantul a fost supus la trei expertize medicale. La 28 octombrie 2005, a fost întocmit raportul de expertiză medico-legală, în raportul medicilor menționându-se *inter alia*:

„... La 20 mai 2005, [reclamantul] a suferit o traumă cranio-cerebrală cu pierderea cunoștinței.

La momentul spitalizării el suferea de dureri de cap, amețeală și zgomote în cap, greață, și oboseală ... durere în partea de jos a spatelui ...

Diagnostic: traumatism cranio-cerebral acut, comotie cerebrală de gravitate medie ...

Nu au fost depistate leziuni corporale vizibile pe corpul reclamantului în perioada aflării sale în ambele instituții medicale [Spitalul de Cardiologie și spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare]; constatându-se totuși că el a suportat un traumatism cerebral.

La 23 mai 2005, medicii Spitalului de Cardiologie au stabilit o afecțiune a sistemului nervos central, originea căreia nu a fost determinată din cauza lipsei unor investigații clinice moderne (rezonanță magnetică, tomografie computerizată a creierului), și, în consecință, nu a fost posibilă acordarea unui tratament medical adecvat.

Conform fișelor medicale întocmite de medici, între 20 mai 2005 și 1 septembrie 2005, în acea perioadă [reclamantul] nu era capabil să participe activ la urmărirea penală”.

22. La 20 septembrie 2005, a fost efectuată o expertiză psihiatrică. Judecătoria Buiucani a considerat raportul de expertiză drept incomplet și a dispus efectuarea unei expertize suplimentare, care a fost efectuată la 15

noiembrie 2005. Rapoartele din 20 septembrie și 15 noiembrie constatau *inter alia*:

„... comisia conchide că [reclamantul] nu suferă de maladii psihice cronice, însă suferă de consecințele unui traumatism cranio-cerebral, de hipertensiune arterială ...

... De la data de 26 mai [reclamantul] nu a mai răspuns la întrebări; nu s-a ridicat nici o dată din pat; este murdar și consumă numai alimente lichide ... A fost adus la spital pe targă. El nu se mișcă, nu reacționează la excitanți... stă întins cu ochii închiși și cu mâinile pe piept. Are o față palidă și anemică cu pielea umedă ... Nu opune rezistență controlului medical ..., este indiferent, pasiv și nu cooperează cu medicii. El nu s-a opus când i-a fost deschisă gura și nu și-a arătat limba. Mâinile și picioarele lui cad ca la un cadavru când sunt ridicate. Când medicii au încercat să controleze pupilele lui, el dădea ochii peste cap. Hainele lui sunt murdare; poartă scutece și miroase puternic a urină ... Nu are grijă de sine ... și este îngrijit (hrănit, spălat și schimbat) de către personalul medical ...

... Stresul (arestul, urmărirea penală) a declanșat o psihoză reactivă cu sindrom stuporos și depresiv [sub-sensibilitatea mintală mai puțin gravă ca și coma, în ea persoana încă poate reacționa la anumiți stimuli, cum ar fi durerea] care l-au lipsit de capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și de a gândi, el are nevoie de tratament în condiții de supraveghere riguroasă.”

23. La 15 septembrie 2005, reclamantul a fost internat la Spitalul Clinic de Psihiatrie, Secția Expertiză Judiciară, unde se află și în prezent.

24. Din fișa medicală prezentată de Guvern în luna decembrie a anului 2005 rezultă că, până la acea dată, în cea mai mare parte a timpului reclamantul se afla în stare de stupor. El și-a recăpătat cunoștința pentru o perioadă de trei săptămâni, între 2 și 24 octombrie 2005, dar mai apoi a căzut din nou în starea de stupor, după ce a fost supus unei percheziții corporale în cantina spitalului. Guvernul a prezentat copii ale listelor de medicamente destinate reclamantului pe lunile octombrie, noiembrie și decembrie ale anului 2005.

25. Curtea nu dispune de informația dacă reclamantul și-a revenit vreo dată din starea de stupor. La 23 decembrie 2005, Judecătoria Buiucani a dispus ca reclamantul să fie ținut în Spitalul de Psihiatrie Central pentru a fi tratat până la recuperarea completă.

26. Conform unui raport medical întocmit la cererea unuia dintre avocații reclamantului, la 5 decembrie 2005, de către dr. în psihiatrie I. Berghi, netratarea psihozei cu sindromul stuporos și depresie apărută în condiții traumatice poate avea drept consecință dezvoltarea unei boli psihice cronice.

27. Conform unui raport medical, întocmit la cererea unuia dintre avocații reclamantului la 6 februarie 2006, de către medicul de familie al reclamantului, dr. T. Moraru, reclamantul a suferit, pe parcursul unei perioade lungi, înainte de trauma sa de la 20 mai 2005, de diabet și hipertensiune arterială. Pe parcursul aflării lui în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, el a suferit de malnutriție (insuficiență de alimentare) și a pierdut 30-35 kg. Din cauza stării sale de stupor,

reclamantul nu a putut fi alimentat și, de aceea, a avut nevoie de transfuzii de glucoză, aminoacizi, vitaminele C și B și altele. În aceste condiții, reclamantul a avut mari șanse să facă comă diabetică, infarct cerebral sau miocardic. Din fișa medicală a reclamantului de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare rezultă că lui nu i-a fost acordat tratamentul și îngrijirea medicală suficientă. Sindromul de stupor al reclamantului a fost descoperit cu patru-cinci luni mai târziu.

28. La 28 martie 2006, dl Vladislav Gribincea, avocatul reclamantului, a fost primit de către dl I. Catrinici, medicul-șef adjunct al Spitalului Clinic de Psihiatrie, care l-a informat *inter alia* că, la momentul internării în Spitalul de Psihiatrie, reclamantul cântărea mai puțin de 100 kg și că mai târziu, după ce a recuperat ceva greutate, el cântărea aproximativ 100 kg. Dl Catrinici, de asemenea, l-a informat pe avocat că reclamantului i-a fost făcută tomografia computerizată a creierului cu două săptămâni în urmă. Guvernul nu a contestat aceste afirmații.

2. Plângerile reclamantului cu privire la maltratare

29. La 27 mai 2005, când reclamantul și-a recăpătat cunoștința pentru un timp, el i-a spus unuia dintre avocații săi, în prezența unui medic, că a fost bătut de poliție și că avea dureri acute de cap și în regiunea rinichilor. Medicul l-a informat pe avocat că reclamantul a suferit o traumă cerebrală și niște dereglări la rinichi.

30. La 31 mai 2005, unul dintre avocații reclamantului a înaintat o cerere Procuraturii Generale cu privire la modul în care reprezentanții CCCEC s-au comportat cu reclamantul și a cerut pornirea unui proces penal împotriva persoanelor vinovate. El a informat Procurorul General despre cele comunicate de reclamant și medic.

31. Plângeri similare au fost înaintate de către soția reclamantului de patru ori în perioada lunilor iunie – august 2005.

32. La 10 august și 10 octombrie 2005, avocatul reclamantului a solicitat Procuraturii Generale să-l informeze dacă cererea sa din 31 mai 2005 a fost examinată. Avocatul nu a primit niciun răspuns.

33. Doar la 23 decembrie 2005, după repetate cereri făcute în timpul ședințelor judiciare din cadrul procesului intentat împotriva reclamantului, avocatul a primit o decizie datată din 8 iunie 2005, prin care cererea sa din 31 mai 2005 a fost respinsă. Decizia a fost semnată de către dl Nicolae Catană, procurorul care a înaintat învinuirea împotriva reclamantului și a solicitat arestarea lui provizorie (a se vedea paragrafele 45-46 de mai jos).

34. *Inter alia*, dl Catană a afirmat în decizia menționată mai sus că, deoarece cererea avocatului din 31 mai 2005 nu conținea informații precise cu privire la circumstanțele pretinsei maltratări și, în scopul clarificării situației, el a încercat să-l audieze pe reclamant la 25 și 30 mai 2005. Totuși, reclamantul a refuzat categoric să vorbească cu el. Mai mult decât atât, chiar medicii au confirmat că reclamantul a refuzat să discute

cu ofițerii de urmărire penală și procurorii și discuta numai cu avocații săi și cu medicii, și că își simula simptomele. Dl Catană a conchis că, în orice caz, se prezumă că reclamantul a încercat să folosească un pistol la reținere. În circumstanțele date, ofițerii de poliție aveau dreptul să folosească forța și aceasta ar fi fost considerată legitimă apărare.

35. La o dată nespecificată, avocatul reclamantului a depus recurs la decizia Procuraturii Generale din 8 iunie 2005.

36. La 23 februarie 2006, judecătorul Gheorghe Morozan de la Judecătoria Râșcani a respins recursul. El a argumentat *inter alia* că investigațiile au fost minuțioase și, în mod obiectiv, fără vreo abatere de la prevederile legale. El a constatat că reclamantul a refuzat să discute cu procurorul la 25 și 30 mai 2005. Mai mult, reclamantul nu s-a plâns procurorului că ar fi fost supus torturii și violenței fizice. Nici medicii nu i-au spus nimic procurorului despre maltratare, deși erau obligați să-l informeze despre astfel de chestiuni. Fișa medicală a reclamantului nu conține date despre semne vizibile de violență pe corpul reclamantului.

3. Plângerile cu privire la lipsa îngrijirilor medicale

37. La 1 iulie 2005, soția reclamantului s-a plâns Procuraturii Generale *inter alia* că nu i s-a permis să-și vadă soțul și să-i ofere îngrijiri medicale. Polițiștii și medicii de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare păstrau starea sănătății lui în secret pentru a ascunde semnele maltratării. Ea s-a plâns și de faptul că cererea ca soțul ei să fie examinat de un medic independent a fost respinsă. Procuratura nu a răspuns la această scrisoare.

38. La 18 august 2005, unul dintre avocații reclamantului a depus o cerere Judecătoriei Buiucani în legătură cu faptul că expertiza psihiatrică dispusă de instanța de judecată la 3 august 2005 nu a fost efectuată din motive necunoscute. Pentru a asigura reclamantului îngrijirile medicale adecvate, instanța de judecată a fost rugată să indice autorităților să permită examinarea reclamantului de către un medic privat și, totodată, să urgenceze efectuarea expertizei psihiatrice. Judecătoria Buiucani nu a examinat această cerere.

39. La 6 septembrie 2005, soția reclamantului s-a plâns Judecătoriei Buiucani că expertiza psihiatrică nu a fost efectuată. Ea a informat instanța de judecată că a aflat că reclamantul nu va fi transferat la Spitalul de Psihiatrie din cauza lipsei facilităților pentru transportarea persoanelor în stare de inconștiență. Ea a afirmat că starea de sănătate a soțului ei se va agrava și că nu-i vor putea fi oferite îngrijirile medicale necesare în lipsa unei diagnoze. Ea s-a oferit să acopere toate cheltuielile necesare pentru transportarea reclamantului, examinare și îngrijirea sa medicală. Plângerea nu a fost examinată de Judecătoria Buiucani.

40. La 6 septembrie 2005, mama reclamantului s-a adresat Judecătoriei Buiucani, rugând să se dispună urgentarea examinării psihiatrice a fiului ei, încetarea comportamentului inuman față de el și oferirea îngrijirilor

medicale adecvate unei ființe umane. Plângerea nu a fost examinată de Judecătoria Buiucani.

41. La 13 septembrie 2005, soția reclamantului s-a adresat Judecătoriei Buiucani, Procuraturii Generale și șefului spitalului Departamentului Instituțiilor Penitenciare. Ea s-a plâns că expertiza psihiatrică a soțului ei fusese amânată intenționat de către poliție și de către persoanele care au ordonat urmărirea penală a soțului ei și că acest lucru făcea imposibilă acordarea îngrijirilor medicale adecvate reclamantului. Soția reclamantului nu a primit niciun răspuns la această plângere.

42. La 5 octombrie 2005, unul dintre avocații reclamantului a informat Judecătoria Buiucani că, în urma efectuării expertizei psihiatrice la 20 septembrie 2005, s-a stabilit că reclamantul se afla într-o stare psihiatrică gravă. Deoarece spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, unde a fost deținut reclamantul până la 1 septembrie 2005, nu trata boli psihiatrice, nu a fost posibilă diagnosticarea acestuia și, respectiv, nu a fost posibil de efectuat un tratament medical adecvat în acel spital. Astfel, el a fost lipsit de îngrijirile medicale necesare unei ființe umane și a fost supus unor suferințe inumane. Judecătoria Buiucani nu a răspuns la această scrisoare.

43. La 6 octombrie 2005, soția reclamantului s-a plâns Judecătoriei Buiucani *inter alia* că soțul ei nu primea îngrijirile medicale adecvate în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare. Instanța de judecată nu a reacționat nici la această plângere.

44. La 24 noiembrie 2005, unul dintre avocații reclamantului a cerut Judecătoriei Buiucani permisiunea ca un medic privat să-l viziteze pe reclamant. El a informat instanța de judecată că reclamantul nu și-a recăpătat cunoștința de mai mult de șase luni și că tratamentul oferit de stat nu era eficient. El a mai informat instanța de judecată că orice întârziere a răspunsului la cererea sa ar însemna un comportament inuman și degradant față de reclamant, manifestat prin împiedicarea recuperării acestuia. El a mai adăugat că toate cheltuielile vor fi acoperite de familia reclamantului. Instanța nu a examinat această cerere.

4. Cu privire la arestarea preventivă a reclamantului

45. La 23 mai 2005, examinând cererea procurorului Nicolae Catană, Judecătoria Buiucani a eliberat pe numele reclamantului un mandat de arest pentru o perioadă de zece zile. Motivele declarate de instanța de judecată pentru eliberarea mandatului de arest au fost următoarele:

„[reclamantul] este bănuit de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, pentru care legea prevede pedeapsa privațiunea de libertate pe un teren ce depășește doi ani; probele prezentate instanței de judecată au fost obținute pe cale legitimă; izolarea bănuitului de societate este necesară, dânsul poate să se ascundă de organele de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni”.

46. La 25 mai 2005, procurorul Nicolae Catană l-a pus pe reclamant oficial sub învinuire.

47. La 25 mai 2005 reclamantul a atacat mandatul de arest cu recurs, argumentând *inter alia* că nu exista nicio probă care să dovedească existența riscului ca el să se ascundă de organele de urmărire penală, să împiedice urmărirea penală ori să săvârșească alte infracțiuni. Reclamantul a declarat că procedura penală împotriva sa a fost inițiată în luna februarie a anului 2004 și că nimic în comportamentul său de atunci nu ar putea justifica suspiciunea cu privire la existența unor astfel de intenții din partea sa. Mai mult, starea sănătății sale era un argument important pentru eliberarea lui.

48. La 27 mai 2005, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul înaintat de avocații reclamantului, fără a motiva decizia sa.

49. Arestul preventiv a fost prelungit de către Judecătoria Buiucani la 30 mai și 22 iunie 2005 în baza aceluiași temeiuri. Recursurile reclamantului împotriva prelungirii arestului său preventiv au fost respinse de către Curtea de Apel Chișinău la 3 și 30 iunie 2005.

50. La 23 iulie 2005, mandatul de arest a expirat, însă reclamantul nu a fost eliberat.

51. La 25 iulie 2005, procuratura a transmis dosarul penal în instanța de judecată competentă.

52. La 26 iulie 2005, unul dintre avocații reclamantului a cerut Judecătoriei Buiucani să dispună eliberarea reclamantului din detenție, deoarece mandatul de arest expirase de câteva zile. Cererea a fost respinsă de instanța de judecată la 3 august 2005.

5. Examinarea reclamantului și a fișelor sale medicale de către medici privați după transferarea sa în Spitalul de Psihiatrie

53. Faptele prezentate în acest capitol sunt bazate pe declarațiile reclamantului și documentele prezentate de el. Guvernul nu a contestat aceste declarații.

54. După 16 noiembrie 2005, o singură dată un medic privat a avut acces la reclamant - la începutul lunii ianuarie a anului 2006. Conform afirmațiilor reclamantului, vizita medicului a avut drept scop evaluarea stării lui de sănătate, precum și a costurilor viitorului tratament.

55. După consultarea reclamantului, dr. T. Moraru a stabilit că vor fi necesare mai multe analize pentru ca să poată trage o concluzie. Raportul său a fost trimis în scris pe adresa Spitalului de Psihiatrie și a Judecătoriei Buiucani, iar soția reclamantului s-a oferit să suporte toate cheltuielile.

56. În luna februarie a anului 2006, dr. T. Moraru a încercat să-l viziteze pe reclamant din nou, pentru a-l examina, însă nu i-a fost permis acest lucru.

57. La 8 februarie 2006, soția reclamantului a depus o plângere la Judecătoria Buiucani cu privire la refuzul administrației Spitalului Clinic

de Psihiatrie de a permite vizitarea reclamantului de către dr. T. Moraru, însă ea a fost respinsă de instanța de judecată la 10 februarie 2006, deoarece instanța de judecată nu are dreptul să se implice în tratamentul medical al reclamantului și să dea instrucțiuni medicilor de la spital. Alte cereri similare depuse de soția și avocatul reclamantului au fost respinse la 16 și 19 februarie 2006, instanța de judecată susținând că, deoarece procesul penal împotriva reclamantului a fost suspendat, ea va putea emite încheieri în privința acestuia numai după ce procesul va fi reluat.

58. La o dată nespicientă, soția reclamantului a cerut permisiunea de la Spitalul de Psihiatrie, ca soțul ei să fie examinat de un medic privat. La 16 februarie 2006, medicul-șef adjunct al Spitalului Psihiatric i-a răspuns soției reclamantului că acesta nu are nevoie să fie consultat de dr. T. Moraru, or, el primea toate îngrijirile medicale necesare de la medicii spitalului.

59. Soția reclamantului a depus o cerere similară la 22 februarie 2006, însă aceasta nu s-a bucurat de succes.

60. La 14 și 22 martie 2006, unul dintre avocații reclamantului (dl Gribincea) a telefonat la Biroul Agentului Guvernamental, cerându-i dnei Lilia Grimalschi ajutor pentru ca el și un medic privat să obțină acces la reclamant și la fișele sale medicale. Cererea nu s-a bucurat de succes.

61. La 20 și 28 martie 2006, avocații reclamantului au înaintat medicului-șef al Spitalului Psihiatric două cereri de acces la reclamant a dr. T. Moraru și la fișele medicale ale reclamantului. Ei au menționat în cererile lor că un asemenea acces era necesar pentru prezentarea cererii în fața Curții, bazându-se *inter alia* pe prevederile articolului 34 al Convenției.

62. La aceeași dată, unul dintre avocații reclamantului, dl Gribincea, a avut o întrevedere cu medicul-șef adjunct al Spitalului Psihiatric, dl I. Catrinici, care a respins verbal cererea avocaților, argumentând că accesul la reclamant nu era posibil fără permisiunea instanței de judecată.

63. La 31 martie 2006, dl I. Catrinici a răspuns cererii din 28 martie 2006 printr-o scrisoare care nu conținea decât textul articolului 9 al Legii privind asistența psihiatrică (a se vedea paragraful 69 de mai jos) în două limbi: română și rusă.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA JUDICIARĂ RELEVANTE

A. Arestul preventiv

64. Articolul 25 al Constituției Republicii Moldova, în măsura în care este aplicabil, prevede următoarele:

„(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării

poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni”.

65. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală („CPP”) sunt următoarele:

Articolul 176

„(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către organul de urmărire penală sau, după caz, de către instanța de judecată, numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că învinuitul ... ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni, de asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile preventive de alternativă arestării se aplică numai în cazurile săvârșirii unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mare de 2 ani, iar în cazul săvârșirii unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă privativă de libertate pe un termen mai mic de 2 ani, ele se aplică dacă învinuitul ... a comis cel puțin una din acțiunile menționate în alin. (1).

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, organul de urmărire penală și instanța de judecată vor lua în considerare următoarele criterii complementare:

- 1) caracterul și gradul prejudiciabil al faptei incriminate;
- 2) persoana ... învinuitului;
- 3) vârsta și starea sănătății lui;
- 4) ocupația lui;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea lui materială;
- 7) prezența unui loc permanent de trai;
- 8) alte circumstanțe esențiale.

...”

Articolul 177

„... ”

(2) Arestarea preventivă ... se aplică numai conform hotărârii instanței de judecată ... ”

Articolul 185. Arestarea preventivă

„(1) Arestarea preventivă constă în deținerea bănuitului, învinuitului, inculpatului în stare de arest în locurile și în condițiile prevăzute de lege.

(2) Arestarea preventivă poate fi aplicată în cazurile și în condițiile prevăzute în art.176, precum și dacă:

- 1) bănuitul, învinuitul, inculpatul nu are loc permanent de trai pe teritoriul Republicii Moldova;
- 2) bănuitul, învinuitul, inculpatul nu este identificat;

3) bănuitul, învinuitul, inculpatul a încălcat condițiile altor măsuri preventive aplicate în privința sa.

...

(4) Încheierea privind arestarea preventivă poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.”

Articolul 186. Termenul ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„(1) Termenul ținerii persoanei în stare de arest curge de la momentul privării persoanei de libertate la reținerea ei, iar în cazul în care ea nu a fost reținută - de la momentul executării hotărârii judecătorești privind aplicarea acestei măsuri preventive. ...

(2) Ținerea persoanei în stare de arest în faza urmăririi penale până la trimiterea cauzei în judecată nu va depăși 30 de zile, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod. Curgerea duratei arestării preventive în faza urmăririi penale se întrerupe la data când procurorul trimite cauza în instanță spre judecare, când arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu se revocă ori se înlocuiește cu o altă măsură preventivă neprivativă de libertate.

...

(5) Fiecare prelungire a duratei arestării preventive nu poate depăși 30 de zile.

(6) În caz dacă este necesar de a prelungi durata arestării preventive a învinuitului, procurorul, nu mai târziu de 5 zile până la expirarea termenului de arestare, înaintează judecătorului de instrucție un demers privind prelungirea acestui termen.

(7) La soluționarea demersului privind prelungirea termenului arestării preventive, judecătorul de instrucție sau, după caz, instanța de judecată este în drept să înlocuiască arestarea preventivă cu arestarea la domiciliu, liberare provizorie sub control judiciar sau liberare provizorie pe cauțiune.

(8) După trimiterea cauzei în judecată, toate demersurile cu privire la arestarea preventivă se soluționează de către instanța care judecă cauza.

(9) Prolungirea duratei arestării preventive până la 6 luni se decide de către judecătorul de instrucție în baza demersului procurorului din circumscripția în raza teritorială a căreia se efectuează urmărirea penală, iar în caz de necesitate de a prelungi arestarea preventivă peste termenul indicat - în baza demersului aceluiași procuror, cu consimțământul Procurorului General sau al adjuncților lui.

(10) Hotărârea de prelungire a duratei arestării preventive poate fi atacată cu recurs în instanța ierarhic superioară.”

Articolul 190. Liberarea provizorie a persoanei arestate

„Persoana arestată preventiv în condițiile art.185 poate cere, în tot cursul procesului penal, punerea sa în libertate provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune.”

Articolul 191. Liberarea provizorie sub control judiciar a persoanei deținute

„(1) Liberarea provizorie sub control judiciar a persoanei arestate preventiv, reținute sau în privința căreia s-a înaintat demers de arestare poate fi acordată de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazul infracțiunilor din imprudență, precum și al infracțiunilor cu intenție pentru care legea prevede o pedeapsă care nu depășește 10 ani închisoare.

(2) Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă bănuیتului, învinuitului, inculpatului în cazul în care acesta are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave sau există date că el va săvârși o altă infracțiune, va încerca să influențeze asupra martorilor sau să distrugă mijloacele de probă, sau să fugă.

(3) Liberarea provizorie sub control judiciar a persoanei deținute este însoțită de una sau mai multe din următoarele obligații:

1) să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul decât în condițiile stabilite de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către instanță;

2) să comunice organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată orice schimbare de domiciliu;

3) să nu meargă în locuri anume stabilite;

4) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este citată;

5) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

6) să nu săvârșească acțiuni de natură să împiedice aflarea adevărului în procesul penal;

7) să nu conducă autovehicule, să nu exercite o profesie de natura aceleia de care s-a folosit la săvârșirea infracțiunii.

...”

Articolul 195. Înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurii preventive

„(1) Măsura preventivă aplicată poate fi înlocuită cu una mai aspră, dacă necesitatea acesteia este confirmată prin probe, sau cu una mai ușoară, dacă prin aplicarea ei se va asigura comportamentul respectiv al bănuیتului, învinuitului, inculpatului, în scopul desfășurării normale a procesului penal și al asigurării executării sentinței.”

Articolul 329

„(1) La judecarea cauzei, instanța, din oficiu sau la cererea părților și ascultând opiniile acestora, este în drept să dispună aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului. O nouă cerere de aplicare, înlocuire sau revocare a măsurii preventive poate fi depusă dacă au apărut temeiuri pentru aceasta, dar nu mai devreme decât peste o lună după ce încheierea precedentă privind această chestiune a intrat în vigoare sau dacă nu au intervenit noi împrejurări care condiționează noua cerere.”

Articolul 345

„(1) În termen de cel mult 10 zile de la data la care cauza a fost repartizată pentru judecare, judecătorul sau, după caz, completul de judecată, studiind materialele dosarului, fixează termenul pentru ședința preliminară. Ședința preliminară în cauzele în care sunt inculpați minori sau arestați se face de urgență și cu prioritate.

... (4) În ședința preliminară se soluționează chestiunile privind:

... 6) măsurile preventive și de ocrotire.”

Articolul 351

„... (7) Fixând cauza pentru judecare, instanța dispune menținerea, schimbarea, revocarea sau încetarea, după caz, a măsurii preventive, în conformitate cu prevederile prezentului cod”.

66. În hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție din 28 martie 2005 se prevede că eliberarea sub control judiciar poate fi dispusă de judecătorul de instrucție sau de instanță numai persoanelor acuzate de infracțiuni comise din imprudență sau infracțiuni comise cu intenție care se pedepsesc cu o pedeapsă de mai puțin de 10 ani privațiune de libertate.

67. Comentariul Codului de procedură penală, publicat în anul 2005, autorii căruia sunt, printre alții, președintele Curții Supreme de Justiție, mai mulți judecători de la Curtea Supremă de Justiție și câțiva profesori de drept, prevede următoarele cu privire la articolul 191:

„Primul alineat al articolului 191 prevede că prima condiție a admisibilității eliberării sub control judiciar este determinată de gravitatea infracțiunii de care este acuzată persoana. Această condiție [gravitatea infracțiunii] este determinată în documentele întocmite de organul de urmărire penală sau de procuror, care stabilește calificarea infracțiunii ...

Judecătorul de instrucție nu este împuternicit de a aprecia dacă calificarea infracțiunii este corectă din motiv că el nu examinează probele în baza cărora s-a efectuat calificarea ...

În faza judecării cauzei, instanța poate da o calificare nouă infracțiunilor de care este acuzat inculpatul ...”.

B. Căile interne de recurs invocate de Guvern

68. În cauza *Drugalev împotriva Ministerului Afacerilor Interne și a Ministerului Finanțelor* (hotărârea definitivă a Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2004), reclamantul, după ce a fost eliberat, a cerut și a obținut compensații pentru faptul că a fost deținut în condiții inumane și degradante, în perioada arestării preventive, în sumă de aproximativ 950 EURO. Instanța a acordat compensația în temeiul articolului 3 al Convenției.

69. Articolul 53 al Constituției prevede următoarele:

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești”.

70. Prevederile aplicabile ale Codului civil sunt următoarele:

Articolul 1405. Răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată. ...”

71. Prevederile aplicabile ale Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești sunt următoarele:

Articolul 1

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul moral și material, denumit în continuare prejudiciu, cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurii represive de ținere sub arest, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale;

b) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării ilegale din lucru (funcție), precum și a altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

c) supunerii ilegale la arest administrativ ori la muncă neremunerată în folosul comunității, confiscării ilegale a averii, aplicării ilegale a amenzii;

d) efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației;

e) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, stampilelor, precum și blocării conturilor bancare.

(2) Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcții de răspundere din organele de urmărire penală, ale procuraturii și din instanțele judecătorești.”

Articolul 4

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul:

a) pronunțării sentinței de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării de către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau de către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a hotărârii cu privire la repararea prejudiciului sau a realizării acordului amiabil dintre persoana vătămată și reprezentantul Guvernului Republicii Moldova în Comisia Europeană pentru

Drepturile Omului și în Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. Acordul menționat se aprobă de către Guvernul Republicii Moldova; ...”

C. Confidențialitatea și accesul la informația medicală

72. Articolul 9 din Legea privind asistența psihiatrică prevede:

„Informațiile despre tulburările psihice, despre solicitarea de asistență psihiatrică și tratament într-o instituție de psihiatrie, precum și alte informații despre starea sănătății psihice a persoanei constituie secret medical apărut de lege. Pentru exercitarea drepturilor și intereselor sale legitime, persoana suferindă de tulburări psihice sau reprezentantul ei legal poate primi la cerere informații despre starea sănătății psihice și despre asistența psihiatrică acordată”.

ÎN DREPT

73. Reclamantul pretinde, în temeiul articolului 3 al Convenției, că a fost maltratată de către poliție la data de 20 mai 2005, drept rezultat suferind o traumă cerebrală și o stare prelungită de stupor. De asemenea, el s-a plâns de lipsa îngrijirilor medicale adecvate pe parcursul deținerii sale în arest și de omisiunea autorităților de a investiga în mod corespunzător plângerea sa cu privire la maltratare. Articolul 3 al Convenției prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”.

74. La fel, reclamantul s-a plâns că arestarea sa preventivă între 23 mai 2005 și 23 iunie 2005 nu se baza pe motive “relevante și suficiente”. Curtea a considerat necesar să examineze *ex officio* dacă prevederile articolului 191 al CPP sunt compatibile cu articolul 5 § 3 al Convenției. Prevederile articolului 5 § 3 aplicabile acestei situații sunt:

“Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. (c) din prezentul articol ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere”.

75. Reclamantul a declarat, în continuare, că detenția sa între 23 și 25 iulie 2005, când mandatul de arest expirase, nu a fost “legal” în sensul articolului 5 § 1 al Convenției. La fel, reclamantul s-a plâns în temeiul prevederilor articolului 5 § 3 că, după expirarea mandatului de arest, el a fost deținut ilegal. Curtea a decis *ex officio* să examineze problemele ridicate de reclamant în virtutea articolului 5 § 1 al Convenției, în baza hotărârii sale pronunțată în cauza *Baranowski v. Poland* (nr. 28358/95, ECHR 2000-III), și a solicitat părților să prezinte observații cu privire la problemele respective. Prevederile relevante ale articolului 5 § 1 al Convenției sunt următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

...”

76. În fine, reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 34 al Convenției, că avocații săi nu au avut acces la fișele sale medicale și că niciun medic independent nu a avut acces la el pentru a evalua dauna cauzată sănătății sale, în scopul pregătirii și prezentării observațiilor cu privire la cauza sa Curții. Prevederile relevante ale articolului 34 al Convenției sunt următoarele:

“... Înaltele Părți Contractante se angajează să nu împiedice prin nicio măsură exercițiul eficace al acestui drept”.

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

A. Pretenția cu privire la lipsa accesului la materialele dosarului penal pe durata arestului preventiv

77. În cererea sa inițială, reclamantul pretindea, în temeiul articolului 5 § 4 al Convenției, că nu ar fi avut acces la materialele dosarului, care conțineau probele prezentate de procuror în susținerea deciziei de a-l ține pe reclamant în stare de arest. Totuși, în observațiile prezentate asupra admisibilității și fondului cererii, reclamantul a informat Curtea că la o fază mai târzie a procesului penal, după ce a obținut acces la materialele dosarului, el a descoperit că astfel de probe nu existau la dosar. Din acest motiv el a rugat Curtea să nu examineze această pretenție. Prin urmare, Curtea nu va examina pretenția respectivă.

B. Neepuizarea căilor de recurs interne

78. Guvernul a declarat că reclamantul nu a epuizat toate căile de recurs interne care îi erau disponibile, fără a specifica la care pretenții ale reclamantului se referă. Guvernul a declarat, în special, faptul că reclamantul ar fi putut, dar nu s-a folosit de prevederile articolului 53 al Constituției, ale articolului 1405 al Codului civil și ale Legii nr. 1545 (a se vedea paragrafele 69-71 de mai sus). Mai mult, în opinia Guvernului, reclamantul ar fi putut să invoce direct articolul 3 al Convenției, după cum a făcut reclamantul în cauza *Drugalev* (a se vedea paragraful 68 de mai sus).

79. Reclamantul nu a fost de acord cu Guvernul, argumentând că au fost epuizate toate căile de recurs interne disponibile. El a mai declarat că remediile sugerate de Guvern nu erau aplicabile cauzei sale.

80. Curtea reamintește că o persoană nu este chemată să încerce mai mult decât una din căile de recurs, atunci când mai multe căi sunt disponibile (a se vedea, printre altele, *Yagiz v. Turkey*, cererea nr. 19092/91, 75 D.R. 207). Se deduce clar din documentele prezentate Curții că Guvernul nu a negat faptul că reclamantul s-a plâns Procuraturii Generale și/sau instanțelor judecătorești naționale cu privire la maltratarea la care a fost supus la 20 mai 2005 (a se vedea paragrafele 29-36 de mai sus), acuzând lipsa îngrijirilor medicale adecvate (a se vedea paragrafele 37-44 de mai sus) și pretinsa sa detenție ilegală (a se vedea paragrafele 45-52 de mai sus). Guvernul nu a contestat că căile de recurs încercate de reclamant nu au fost efective și că nu ar fi trebuit epuizate de el.

81. În aceste circumstanțe, Curtea conchide că cererea nu poate fi declarată inadmisibilă din cauza neepuizării căilor de recurs interne. Prin urmare, obiecția Guvernului trebuie respinsă.

C. Concluzia cu privire la admisibilitate

82. Curtea consideră că pretențiile reclamantului în temeiul articolelor 3, 5 și 34 ale Convenției ridică probleme de drept și de fapt suficient de serioase, încât determinarea lor să depindă de examinarea fondului și niciun alt temei de a le declara inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica prevederile articolului 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina concomitent fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

1. Cu privire la pretinsa maltratare

83. Guvernul a declarat că, la 20 mai 2005, după ce a fost adus la poliție, reclamantul și-a pierdut cunoștința. Potrivit Guvernului, pierderea cunoștinței de către reclamant nu a fost cauzată de acțiunile poliției, deoarece nimeni nu l-a lovit. Faptul că reclamantul nu a fost maltratat a fost confirmat de constatările (din fișele medicale) făcute de medicii de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, în care se menționa că reclamantul nu avea vânătăi pe corp. Conform declarațiilor Guvernului, diagnosticarea unui traumatism cerebral acut și a comotei cerebrale, stabilite de medicii spitalului a fost subiectivă, deoarece a fost stabilită doar în baza plângerilor reclamantului, potrivit cărora el a suferit o traumă

la cap, și-a pierdut cunoștința la 20 mai 2005 și suferea de dureri de cap, amețeală, greață, dureri de spate etc. Mai mult, reclamantul nu a prezentat nicio probă care să dovedească că el ar fi fost maltratat și nici nu a comunicat detalii cu privire la pretensele abuzuri la care ar fi fost supus.

84. Guvernul a mai declarat că rapoartele medicale ale doctorilor Berghi și Moraru (a se vedea paragrafele 26 și 27 de mai sus) nu trebuie luate în considerație, deoarece acești medici nu au avut acces la dosarul medical al reclamantului în perioada după 15 septembrie 2005 și nu l-au văzut pe reclamant. În ceea ce privește declarația reclamantului că el avea sânge în urină, Guvernul a afirmat că testele de laborator nu au depistat sânge în urina sa. Guvernul nu a specificat când au fost efectuate testele de laborator și nu a prezentat copii ale rapoartelor medicale respective.

85. Reclamantul a declarat că Guvernul nu a contestat faptul că el era sănătos în momentul arestării sale la data de 20 mai 2005 și că și-a pierdut cunoștința pe când se afla în custodia autorităților. În continuare, reclamantul a notat diagnosticul medicilor din spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare din 25 mai 2005 conform căruia el a suferit un traumatism cerebral, urmat de pierderea cunoștinței la 20 mai 2005, diagnostic înregistrat în fișa sa medicală, precum și faptul că el acuza dureri în rinichi și avea urina roșie. Reclamantul a subliniat faptul că Guvernul nu a dat nicio explicație cu privire la originea celor două leziuni corporale apărute în perioada aflării sale în detenție. De asemenea, el a menționat că nu a avut anterior pierderi bruște de cunoștință și boli de rinichi.

2. Cu privire la pretinsa lipsă a asistenței medicale adecvate pe durata detenției

86. Conform declarațiilor Guvernului, reclamantul a primit toată asistența medicală necesară pe durata detenției sale. Aflându-se în Spitalul de Cardiologie, între 21 și 24 mai 2005, reclamantul a fost consultat de un medic neurolog care a recomandat efectuarea tomografiei creierului pentru a stabili diagnoza finală. Totuși, efectuarea acestei proceduri nu a fost posibilă, deoarece greutatea reclamantului (147 kg) depășea greutatea maximă permisă de tomograf (135 kg). Guvernul a prezentat o copie a broșurii cu detaliile tehnice cu privire la folosirea tomografului. Recomandarea de a efectua tomografia creierului nu a fost confirmată de un alt medic neurolog care l-a consultat pe reclamant la 25 mai 2005 la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare. Nici al treilea medic neurolog de la Spitalul de Psihiatrie nu a recomandat această procedură.

87. Guvernul a declarat că reclamantul a primit asistență medicală completă pe parcursul aflării sale în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, între 24 mai 2005 și 1 septembrie 2005, precum și în timpul aflării sale în Spitalul de Psihiatrie, începând cu 15 septembrie 2005. De asemenea, el a prezentat copii ale listei de medicamente prescrise

reclamantului pentru lunile octombrie, noiembrie și decembrie ale anului 2005 și a declarat că din fișele medicale ale reclamantului rezultă clar că el primea îngrijiri medicale adecvate. Reclamantul nu poate susține că nu primea îngrijiri medicale corespunzătoare, deoarece el refuza să înghită medicamentele. În continuare, Guvernul a declarat că reclamantul era absolut capabil să ia medicamentele, deoarece în fișa sa medicală se indică că o dată în luna mai, de patru ori în luna iunie, o dată în luna iulie și o dată în luna august 2005, starea sa de sănătate a fost satisfăcătoare.

88. Guvernul afirmă că, în opinia sa, expertiza psihiatrică dispusă la 3 august 2005 a fost efectuată într-un termen rezonabil. Faptul că aceasta nu a avut loc înainte de 20 septembrie 2005 s-a datorat procedurilor administrative preliminare, necesare pentru efectuarea expertizei, cum ar fi înștiințarea despre încheierile judecătorești, pregătirea tuturor elementelor necesare pentru efectuarea investigațiilor medicale, transmiterea documentelor corespunzătoare Spitalului Psihiatric, adresarea cererii către administrația închisorii pentru aducerea reclamantului la spital și escortarea acestuia până acolo. După obținerea rezultatelor, la 8 octombrie 2005, instanța de judecată a considerat că expertiza respectivă nu a fost completă și a dispus efectuarea unei expertize suplimentare. Aceasta a fost efectuată la 15 noiembrie 2005 și, în baza rezultatelor ei, instanța de judecată a dispus, la 23 decembrie 2005, spitalizarea reclamantului într-o instituție psihiatrică specializată, până la depășirea stării psihotice de care suferea.

89. Reclamantul a declarat că poliția nu a reacționat corespunzător, atunci când el și-a pierdut cunoștința. Chiar dacă el și-a pierdut cunoștința la ora 20:34, ambulanța a fost chemată abia după trei ore și doar la insistența avocatului său. Conform declarațiilor reclamantului, avocatul său a trebuit să insiste timp de aproximativ o oră și jumătate pentru a convinge poliția să cheme ambulanța. Reclamantul a afirmat că Guvernul nu a prezentat o explicație plauzibilă referitor la lipsa unei reacții prompte din partea poliției.

90. În opinia reclamantului, Guvernul, de asemenea, nu a prezentat motivele neefectuării tomografiei creierului, recomandată de către medicii de la Spitalul de Cardiologie. El a negat argumentul Guvernului conform căruia acest lucru s-a datorat greutateii sale de 147 de kg, spunând că acest argument a fost inventat de Guvern și nu a fost confirmat. El a prezentat extrase din fișa sa medicală din care rezultă că la 4 martie 2005 el cântărea 133 de kg. Mai mult, reclamantul a afirmat că în perioada arestului său, între 20 mai 2005 și 15 septembrie 2005, el pierduse 30-35 de kg; iar tomografia creierului a fost efectuată doar în luna martie a anului 2006. El a notat că tomografia creierului era importantă pentru tratamentul său și pentru identificarea cauzelor care au determinat starea sa de sănătate.

91. Reclamantul a mai declarat că, în perioada internării sale în spitalul închisorii, el s-a plâns în permanență de dureri de rinichi, dar nu a fost supus niciunor investigații medicale.

92. De asemenea, el a mai menționat că la 2 iunie 2005 medicii de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare au recomandat investigații psihiatrice, însă recomandarea lor a fost ignorată.

93. Lipsa îngrijirilor medicale suficiente, pe parcursul aflării reclamantului în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, a fost confirmată de raportul de expertiză medico-legală din 28 octombrie 2005 și de înregistrările în fișa sa medicală făcute de un medic la 7 iunie 2005.

94. Reclamantul a suferit și de malnutriție pe parcursul aflării sale în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, demonstrată de pierderea a 35 de kg în 99 de zile. De asemenea, reclamantul a declarat că nu a fost îngrijit corespunzător de către personalul paramedical. El a făcut referire la înregistrările din fișa sa medicală făcute de medici, conform cărora odaia în care era deținut mirosea puternic a excremente, așternutul său era murdar, iar de el aveau grijă alți deținuți.

95. În perioada 1-15 septembrie 2005, reclamantul a fost deținut în secția medicală a Închisorii nr. 3, unde condițiile nu erau corespunzătoare pentru deținerea unei persoane aflate în stare de stupor.

96. Reclamantul a mai declarat că expertiza psihiatrică dispusă de instanța de judecată la 3 august 2005 a fost finalizată abia la 15 noiembrie 2005, adică peste 75 de zile. În opinia sa, această perioadă nu poate fi considerată un termen rezonabil, având în vedere starea în care se afla.

97. Reclamantul a afirmat că el a fost ținut în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare intenționat cu scopul de a ascunde urmele maltratării sale. Referindu-se la maltratarea la care a fost supus și la tratamentul medical inadecvat pe care l-a primit, reclamantul a declarat că acestea constituie tortură în sensul articolului 3 al Convenției.

3. Cu privire la pretinsa investigație inadecvată

98. Guvernul a declarat că afirmațiile reclamantului sunt lipsite de probe *prima facie*. Potrivit Guvernului, procuratura a efectuat o investigație completă a plângerii reclamantului, ca rezultat al căreia ea a decis, la 8 iunie 2005, să nu inițieze proceduri penale. Astfel, în baza plângerii înaintate de avocatul reclamantului la 1 iunie 2005, procuratura a interogat polițiștii care au reținut reclamantul, precum și medicii de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare și a încercat să-l interogheze pe reclamant, la 25 și 30 mai 2005, însă acesta a refuzat să vorbească. Mai mult, fișa medicală nu conținea probe că reclamantul a fost maltratată, iar în acea perioadă medicii bănuiau că reclamantul exagera simptomele sale. Pe de altă parte, nici reclamantul și nici avocatul său nu au oferit o descriere detaliată a pretinselor abuzuri la care a fost supus reclamantul.

99. Reclamantul a declarat *inter alia* că dosarul penal cu privire la examinarea plângerii sale referitoare la maltratare nu conține probe care să confirme că medicii sau polițiștii au fost interogați cu privire la starea sănătății sale sau la evenimentele care au avut loc la 20 mai 2005. El a mai declarat că, la 25 și 26 mai 2005, medicii au înscris în fișa sa medicală că la 20 mai 2005 el a suferit un traumatism cerebral urmat de pierderea cunoștinței și că avea dureri în regiunea rinichilor și urina era de culoare roșie. Cu toate acestea, procurorul a conchis că în fișa medicală a reclamantului nu existau probe că el ar fi fost maltratat. Reclamantul a declarat că procurorul nici nu a examinat fișa sa medicală. Faptul că el nu a vorbit cu procurorul la 25 și 30 mai 2005 s-a datorat stării sale medicale; însă, indiferent de acest fapt, procurorul era obligat să examineze plângerea.

100. Mai mult, reclamantul a aflat rezultatele cercetării doar la 23 decembrie 2005, perioadă care nu poate fi considerată un termen rezonabil.

101. Reclamantul a mai declarat că procurorul care a examinat plângerea sa cu privire la maltratare nu a fost independent, deoarece este vorba de același procuror care era responsabil de procesul penal intentat împotriva sa.

B. Aprecierea Curții

1. Cu privire la pretinsa maltratare

102. După cum a declarat Curtea, de nenumărate ori, articolul 3 al Convenției consfințește una din valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, precum lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante. Spre deosebire de majoritatea normelor Convenției și ale Protocoalelor nr. 1 și nr. 4, articolul 3 nu conține prevederi care să permită excepții, iar conform articolul 15 § 2 al Convenției nicio derogare de la prevederile sale nu este permisă, chiar dacă este cazul unui pericol public care amenință viața națiunii (a se vedea *Selmouni v. France* [GC], nr. 25803/94, § 95, ECHR 1999-V, și *Assenov and Others v. Bulgaria*, hotărâre din 28 octombrie 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, p. 3288, § 93).

103. Atunci când unei persoane îi sunt cauzate leziuni corporale, în timp ce ea se află în detenție sau sub controlul poliției, orice astfel de leziune va crea o puternică prezumție că acea persoană a fost supusă maltratării (a se vedea *Bursuc v. Romania*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Obligația de a prezenta explicații plauzibile despre circumstanțele în care au fost cauzate leziunile corporale este pusă în

sarcina exclusivă a statului, neexecutarea căreia ridică o problemă clară în temeiul articolului 3 al Convenției (*Selmouni v. France*, § 87).

104. În procesul de apreciere a probelor, Curtea aplică, în general, standardul de probă „dincolo de un dubiu rezonabil” (a se vedea *Ireland v. the United Kingdom*, hotărâre din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, pp. 64-65, § 161). Totuși, astfel de probe pot fi deduse și din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordate sau a unor similare prezumții incontestabile ale faptelor. Atunci când evenimentele într-o cauză sunt în totalitate sau în mare parte cunoscute numai de autorități, ca în cazul persoanelor aflate în custodia autorităților, se vor crea prezumții puternice ale faptelor în legătură cu leziunile corporale apărute în perioada detenției. Într-adevăr, sarcina probațiunii aparține autorităților, care trebuie să prezinte explicații satisfăcătoare și convingătoare (a se vedea *Salman v. Turkey* [GC], nr. 21986/93, § 100, ECHR 2000-VII).

105. În această cauză nu se contestă faptul că în perioada dintre arestul său în după-amiaza zilei de 20 mai 2005 și, internarea sa ulterioară în spital la ora 23:37, reclamantul s-a aflat în arestul și, respectiv, controlul CCCEC. De asemenea, nu se contestă faptul că înainte de arestarea sa, reclamantul nu a prezentat nicio anomalie a stării sale de sănătate (a se vedea paragraful 8 de mai sus) și că după ce a părăsit poliția, el s-a aflat în stare de inconștiență timp de mai mult de patru ore (a se vedea paragrafele 12-13 de mai sus).

106. Guvernul a declarat că reclamantul și-a pierdut cunoștința în urma stresului și nu a fost maltratat, acest fapt fiind dovedit de lipsa pe corpul acestuia a vânătăilor. Mai mult, Guvernul a exprimat dubii referitor la diagnosticul stabilit de medicii de la spitalul închisorii cu privire la trauma cranio-cerebrală acută și comoția cerebrală suferită de reclamant.

107. Curtea nu are niciun motiv de a nu admite acest diagnostic. În această privință, ea notează că diagnosticul a fost stabilit de medicii de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare. Guvernul nu a prezentat nicio opinie medicală contrară și, în orice caz, acest diagnostic a fost confirmat ulterior de expertiza medico-legală din 28 octombrie 2005 și de rapoartele investigațiilor psihiatrice efectuate la 20 septembrie 2005 și 15 noiembrie 2005, ambele fiind dispuse de către o instanță judecătorească națională (a se vedea paragrafele 21-22 de mai sus).

108. Mai mult, trauma cerebrală nu este singura vătămare corporală de care a suferit reclamantul. Conform fișei sale medicale de la spitalul închisorii, el mai acuza durere în rinichi, iar urina sa era de culoare roșie (a se vedea paragrafele 15-16 de mai sus). Guvernul nu a prezentat nicio probă că aceste simptome s-ar datora altui fapt decât pretinsei maltratări a reclamantului la 20 mai 2005.

109. Faptul că reclamantul nu avea vânătăi sau alte semne vizibile de maltratare pe corp, în opinia Curții, nu este convingător. Curtea este

conștientă de faptul că există metode de aplicare a forței care nu lasă urme pe corpul victimei.

110. Reclamantul pretinde că starea sa de stupor de după 20 mai 2005 a fost cauzată de maltratarea la care a fost supus de către poliție. Guvernul a negat această afirmație. Curtea subliniază cu îngrijorare starea reclamantului după reținerea sa de către poliție; totuși, din cauza faptului că dispune de un număr limitat de probe, și îndeosebi deoarece reclamantul nu a prezentat un raport medical alternativ, ea se declară incapabilă să stabilească o legătură causală directă între maltratare și starea de stupor a reclamantului.

111. În baza tuturor materialelor prezentate ei, Curtea conchide că Guvernul nu și-a îndeplinit obligația de a o convinge că vătămrile corporale ale reclamantului nu au fost cauzate în urma maltratării reclamantului în perioada aflării sale în custodia poliției. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției constând în supunerea reclamantului unui tratament inuman și degradant.

2. Cu privire la pretinsa lipsă a asistenței medicale adecvate pe durata detenției

112. Curtea reamintește că, deși articolul 3 al Convenției nu poate fi interpretat ca impunând o obligație generală de a elibera deținuții pe motive de sănătate, el totuși impune statului obligația de a proteja integritatea fizică a persoanelor private de libertate, de exemplu, prin a le acorda asistența medicală necesară (a se vedea *Șarban v. Moldova*, citat mai sus, § 77).

113. Curtea urmează să determine dacă reclamantul a avut nevoie de asistență medicală regulată, dacă el a fost lipsit de o astfel de asistență, după cum pretinde, iar, în caz afirmativ, dacă aceasta constituie tratament inuman sau degradant contrar articolului 3 al Convenției (cf. *Farbtuhs v. Latvia*, nr. 4672/02, § 53, 2 decembrie 2004).

114. Probele prezentate de ambele părți confirmă că, în afară de trauma cerebrală acută și durerile de rinichi, reclamantul era în stare de stupor, o condiție medicală foarte gravă care necesită îngrijiri medicale constante și o supraveghere riguroasă (a se vedea paragraful 22 de mai sus). Se pare că reclamantul a intrat în această stare imediat după ce a fost arestat de poliție la 20 mai 2005 și a rămas în ea până la 2 octombrie 2005. La 24 octombrie 2005, reclamantul a intrat din nou în starea de stupor, iar condiția sa medicală actuală nu este clară din materialele prezentate de părți.

115. Curtea consideră că concluziile doctorilor Berghi și Moraru (a se vedea paragrafele 26 și 27 de mai sus) sunt relevante, deoarece, contrar declarațiilor Guvernului, ele sunt bazate pe examinarea fișei medicale a reclamantului de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare și pe cunoștințele lor generale în medicină.

116. Curtea notează, în continuare, că diagnosticul reclamantului conform căruia el suferă de stare de stupor a fost stabilit abia la 20 septembrie 2005, când a fost efectuată prima examinare psihiatrică (a se vedea paragraful 22 de mai sus). Până la acea dată, fișele medicale de la Spitalul de Cardiologie și spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare s-au referit la starea reclamantului ca „la un sindrom de confuzie de origine neclară” sau o posibilă simulare (a se vedea paragrafele 14 și 16 de mai sus).

117. Guvernul a declarat că examinarea psihiatrică a reclamantului a fost efectuată în termen corespunzător, invocând anumite întârzieri datorate unor proceduri administrative legate *inter alia* de transferul reclamantului de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare la Spitalul de Psihiatrie. Totuși, Curtea nu poate accepta astfel de argumente, având în vedere starea critică a reclamantului și că examinarea psihiatrică a reclamantului a fost dispusă pentru prima dată nu la 3 august 2005, după cum afirmă Guvernul, dar la 2 iunie 2005, după cum se menționează în fișa medicală a reclamantului de la spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare (a se vedea paragraful 15 de mai sus).

118. În lumina celor menționate mai sus, Curtea conchide că, între 20 mai 2005 și 20 septembrie 2005, din cauza lipsei unui diagnostic clar al stării reclamantului, unica asistență medicală posibilă pentru el a fost de a-l menține în viață. Totuși, chiar și această concluzie este îndoielnică, luând în considerație că, între 1 și 15 septembrie 2005, reclamantul a fost deținut într-o închisoare obișnuită și că nu există probe care să ateste că acolo i s-ar fi oferit vreo îngrijire medicală. Prin urmare, Curtea ajunge la concluzia că reclamantul nu a primit îngrijiri medicale adecvate până la 20 septembrie 2005. Ea nu poate să determine, în baza materialelor prezentate ei (a se vedea paragraful 158 de mai jos), dacă tratamentul acordat după stabilirea diagnosticului, la 20 septembrie 2005, a fost corespunzător și adecvat.

119. În concluzie, Curtea consideră că lipsa asistenței medicale adecvate constituie o violare a articolului 3 al Convenției.

3. Cu privire la pretinsa investigație inadecvată

120. Curtea reamintește că atunci când o persoană face afirmații credibile că a fost supusă unor tratamente contrare articolului 3 al Convenției de către poliție sau alți agenți de stat, prevederile acestui articol, examinate în contextul obligației generale a statului conform articolului 1 al Convenției de a „recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa, drepturile și libertățile definite în Convenție”, impun efectuarea unei investigații oficiale efective. La fel ca și o investigație efectuată în virtutea articolului 2 al Convenției, o astfel de investigație ar trebui să permită identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile. Altfel, interzicerea generală prin lege a torturii, tratamentelor sau

pedepselor inumane și degradante, în pofida importanței sale fundamentale, ar fi inefectivă în practică și ar face posibil, în anumite cazuri, pentru agenții de stat să comită abuzuri împotriva persoanelor aflate sub controlul lor, ei beneficiind astfel de o imunitate virtuală (a se vedea, printre altele, *Labita v. Italy* [GC], nr. 26772/95, § 131, ECHR 2000-IV).

121. Pentru ca o investigație să fie efectivă, este necesar ca persoanele competente de a o efectua să fie independente de persoanele implicate în evenimentele supuse investigației (a se vedea, de ex., *Barbu Anghelescu v. Romania*, nr. 46430/99, § 66 din 5 octombrie 2004). Aceasta înseamnă nu numai lipsa unei legături ierarhice sau instituționale, dar și o independență reală (a se vedea, de ex., *Ergi v. Turkey*, hotărâre din 28 iulie 1998, *Reports* 1998-IV, §§ 83-84, unde procurorul care investiga decesul unei fete, în timpul unei confruntări, a dat dovadă de lipsă de independență prin faptul că s-a bazat, în cea mai mare parte, pe informațiile oferite de jandarmii implicați în incident).

122. Investigația trebuie, de asemenea, să fie efectivă astfel încât să permită stabilirea faptului dacă forța folosită de poliție a fost sau nu justificată în circumstanțele unei cauze (a se vedea *Kaya v. Turkey*, hotărâre din 19 februarie 1998, *Reports* 1998-I, § 87).

123. Investigarea acuzațiilor serioase de maltratare trebuie să fie deplină. Aceasta înseamnă că autoritățile trebuie întotdeauna să depună eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor lor (a se vedea hotărârea *Assenov and Others v. Bulgaria*, citată mai sus, § 103). Ele trebuie să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili lor pentru a asigura probe cu privire la incident, inclusiv, *inter alia*, declarații ale martorilor oculari și probele medico-legale (a se vedea *Tanrikulu v. Turkey* [GC], nr. 23763/94, ECHR 1999-IV, § 104 și *Gül v. Turkey*, nr. 22676/93, § 89, 14 decembrie 2000). Orice omisiune pe parcursul desfășurării investigației care ar putea submina capacitatea sa de a stabili cauza leziunilor corporale sau identitatea persoanelor responsabile riscă să nu corespundă acestui standard.

124. Curtea notează, în primul rând, că independența procurorului care a condus urmărirea penală, dl Catană, este îndoielnică. Ea observă că acest procuror a fost cel care a înaintat oficial reclamantului învinuirea și care a solicitat Judecătoriei Buiucani aplicarea față de reclamant a arestului preventiv, precum și prelungirea ulterioară a acestuia (a se vedea paragraful 33 de mai sus).

125. În continuare, Curtea notează că dl Catană nu a întreprins nicio măsură de investigație după ce a primit plângerea de la avocatul reclamantului. Acest lucru rezultă clar din decizia acestui procuror din 8 iunie 2005, în care el a afirmat că, pentru a examina plângerea din 31 mai 2005, el a încercat fără succes să-l interogheze pe reclamant la 25 și 30

mai 2005. Aceste afirmații au fost confirmate de către judecătorul Gheorghe Morozan de la Judecătoria Râșcani în încheierea sa din 23 februarie 2006 prin care a respins recursul reclamantului.

126. Mai mult, nimic nu indică în decizia din 8 iunie 2005 că dl Catană a examinat fișa medicală a reclamantului sau că el a observat diagnoza de traumatism cerebral acut stabilit în privința reclamantului. De asemenea, nu există niciun indiciu că vreun medic ar fi fost interogat în legătură cu starea sănătății reclamantului. Într-adevăr, se pare că singurele măsuri de investigație întreprinse de dl Catană au fost cele două încercări fără succes de a discuta cu reclamantul, înainte ca plângerea reclamantului cu privire la maltratarea sa să fie depusă. Conform documentelor medicale de care dispune Curtea, reclamantul era în stare de stupor și nu era capabil să vorbească. Curtea consideră deosebit de frapantă concluzia dlui Catană conform căreia maltratarea reclamantului ar fi fost, în orice caz, justificată, deoarece s-a prezumat faptul că el ar fi vrut să folosească pistolul în timpul arestării sale.

127. În aceste circumstanțe, Curtea conchide că autoritățile de stat nu au efectuat o investigație adecvată a plângerilor reclamantului privind maltratarea sa și, prin urmare, a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției și în această privință.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 3 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

128. Cu privire la problema compatibilității articolului 191 CPP cu articolul 5 § 3 al Convenției, Guvernul a declarat că este, într-adevăr, imposibil pentru o persoană învinuită de o infracțiune care se pedepsește cu închisoare pe un termen mai mare de 10 ani, să fie eliberată pe parcursul judecării unei cauze. Totuși, eliberarea unei persoane ar fi posibilă dacă instanța de judecată ar decide recalificarea infracțiunii de care este învinuită persoana într-o infracțiune care se pedepsește cu închisoare pe un termen mai mic de 10 ani. Mai mult, în afară de eliberarea în baza articolului 191 CPP, mai există posibilitatea de a obține eliberarea pe cauțiune în baza articolului 192 sau eliberarea în schimbul garanției personale sau a unei organizații în baza articolelor 179, 180 și 195 CPP.

129. Cu privire la motivarea deciziilor de aplicare a arestului față de reclamant, Guvernul a declarat că detenția reclamantului a fost necesară, deoarece el era bănuit de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, care se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 10 la 25 ani și că el ar fi putut să se ascundă, să influențeze martorii, să împiedice stabilirea adevărului sau să săvârșească alte infracțiuni. Mai mult, luând în considerație problemele sale de sănătate, reclamantul ar fi putut prefera să

se ascundă, decât să-și asume riscul de a executa o pedeapsă cu închisoarea.

130. Reclamantul a declarat că, în conformitate cu articolul 191 CPP, judecătorul este obligat să emită un mandat de arest, indiferent de existența motivelor pentru detenție, dacă persoana este învinuită de comiterea unei infracțiuni pentru care se prevede o pedeapsă cu închisoarea pe un termen mai mare de 10 ani și că niciun control judiciar al motivelor arestului nu este posibil. Reclamantul a făcut referire la hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție care confirmă poziția sa.

131. Reclamantul a declarat că instanțele de judecată naționale nu au motivat în niciun fel aplicarea în privința sa a arestului preventiv, ci doar au preluat în deciziile lor textul prevederilor legale cu privire la arestarea preventivă. De asemenea, ele nu au indicat motivele respingerii argumentelor înaintate de apărarea sa.

132. Reclamantul a mai afirmat că, în circumstanțele acestei cauze, motivele aplicării arestului au fost identice cu cele din cauzele *Șarban* (citată mai sus) și *Becciev v. Moldova*, nr. 9190/03, din 4 octombrie 2005, unde Curtea a constatat o violare a articolului 5 § 3 al Convenției.

133. Mai mult, detenția reclamantului nu a fost necesară, deoarece el se afla în stare de stupor și nu se putea ridica din pat, prin urmare, pentru el ar fi fost imposibil să se ascundă sau să încerce să influențeze urmărirea penală.

B. Aprecierea Curții

1. Cu privire la compatibilitatea articolului 191 CPP cu articolul 5 § 3 al Convenției

134. Curtea notează faptul că în cauza *S.B.C. v. the United Kingdom* (nr. 39360/98, 19 iunie 2001), ea a constatat violarea articolului 5 § 3 al Convenției, deoarece legea engleză nu acorda unei anumite categorii de persoane acuzate dreptul de a fi eliberată pe cauțiune. Curtea a constatat, în acea cauză, că examinarea posibilității ca o persoană să fie eliberată pe cauțiune a fost dinainte exclusă de către legislator.

135. Această cauză este similară cu cauza *S.B.C.* prin faptul că, în temeiul articolului 191 CPP al Republicii Moldova, este imposibil ca o persoană învinuită de săvârșirea unei infracțiuni intenționate, pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 10 ani, să fie eliberată provizoriu. Se pare că în această cauză reclamantul este învinuit de comiterea unei astfel de infracțiuni.

136. Argumentul Guvernului conform căruia învinuirea, teoretic, ar putea fi schimbată cu una mai blândă și, astfel, ar fi posibil ca persoana acuzată să poată obține eliberarea provizorie nu poate fi acceptată de Curte. În primul rând, Curtea notează că recalificarea unei infracțiuni nu

poate fi efectuată de un judecător de instrucție, care eliberează și prelungește mandatul de arest, ci numai de un judecător de drept comun și doar după ce dosarul penal este transmis spre examinare în fond (a se vedea paragraful 67 de mai sus). În al doilea rând, cel mai important fapt care rezultă din cauza *S.B.C.* este că dreptul de eliberare provizorie nu poate în principiu fi dinainte exclus de legislator.

137. În ceea ce privește argumentul Guvernului precum că reclamantul ar fi putut cere eliberarea pe cauțiune sau sub garanție personală sau a unei organizații, Curtea îl consideră irelevant în această cauză, deoarece procedurile interne în discuție se referă doar la eliberarea provizorie sub control judiciar.

138. Prin urmare, Curtea constată că a avut loc o violare a articolului 5 § 3 al Convenției, deoarece în temeiul articolului 191 CPP reclamantul nu a putut obține eliberarea provizorie sub control judiciar.

2. Cu privire la lipsa motivelor suficiente pentru arestarea reclamantului

139. Curtea reamintește că, conform articolului 5 § 3 al Convenției, o persoană învinuită de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna eliberată pe parcursul procesului penal, cu excepția cazului când statul poate dovedi că există motive „relevante și suficiente” care să justifice detenția continuă (*Yağcı and Sargin v. Turkey*, hotărâre din 8 iunie 1995, Seria A nr. 319-A, § 52).

140. Mai mult, instanțele judecătorești naționale „trebuie să examineze toate faptele în favoarea sau defavoarea existenței unei necesități publice stringente, care ar justifica, luând în considerație principiul prezumției nevinovăției, o abatere de la regula respectării libertății individuale a persoanei și să le indice în deciziile lor cu privire la cererile de eliberare” (*Letellier v. France*, hotărâre din 26 iunie 1991, Seria A nr. 207, § 35).

141. Persistența unei suspiciuni rezonabile că persoana arestată a comis o infracțiune este o condiție *sine qua non* pentru legalitatea detenției continue, dar, după o anumită perioadă de timp, acest lucru nu mai este suficient. În asemenea cazuri, Curtea trebuie să stabilească dacă celelalte temeuri invocate de autoritățile judiciare continuă să justifice lipsirea de libertate. Atunci când aceste temeuri sunt „relevante” și „suficiente”, Curtea trebuie, de asemenea, să se asigure că autoritățile naționale competente au dat dovadă de „o diligență deosebită” pe parcursul procedurilor (a se vedea *Labita v. Italy* [GC], nr. 26772/95, §§ 152-53, ECHR 2000-IV).

142. Chiar dacă articolul 5 al Convenției „nu impune judecătorului care examinează o cerere de apel împotriva detenției obligația de a se referi la fiecare argument care se conține în declarațiile apelantului, garanțiile sale ar fi lipsite de esență dacă judecătorul, bazându-se pe legislația și practica naționale, ar putea să trateze ca irelevante sau să nu ia în considerație fapte

concrete invocate de deținut și capabile să pună la îndoială existența condițiilor esențiale pentru „legalitatea”, în sensul Convenției, a privării de libertate.” (*Nikolova v. Bulgaria* [GC], nr. 31195/96, § 61, ECHR 1999-II). În acest context, „argumentele în favoarea și defavoarea eliberării nu trebuie să fie „generale și abstracte”” (*Smirnova v. Russia*, nr. 46133/99 și 48183/99, § 63, ECHR 2003-IX (extrase), *Șarban v. Moldova*, citată mai sus, § 99).

143. În această cauză, Curtea notează că atât instanța de fond, cât și Curtea de Apel, atunci când au dispus arestarea reclamantului și prelungirea arestului său, au făcut referire la legea aplicabilă, fără a indica motivele datorită cărora aceste instanțe au considerat ca fiind întemeiate afirmațiile pentru care reclamantul ar putea împiedica procesul, s-ar putea ascunde sau săvârși alte infracțiuni. De asemenea, autoritățile judiciare nu au încercat să combată argumentele prezentate de avocații reclamantului. Prin urmare, circumstanțele acestei cauze sunt similare cu cele din cauzele *Becciev v. Moldova*, §§ 61-62 și *Șarban*, §§ 100-101, citate mai sus, în care Curtea a constatat violarea articolului 5 § 3 al Convenției în ceea ce privește insuficiența motivelor indicate de instanțele judecătorești pentru detenția reclamantilor. Luând în considerație că Guvernul nu a prezentat argumente în vederea distingerii acestei cauze de cele citate mai sus, Curtea consideră că aceeași atitudine trebuie luată și în această cauză.

144. Luând în considerație cele menționate, Curtea consideră că motivele pe care și-au întemeiat deciziile Judecătoria Buiucani și Curtea de Apel Chișinău cu privire la arestarea preventivă a reclamantului și prelungirea acesteia nu au fost „relevante și suficiente”.

145. Prin urmare, în această privință a avut loc o violare a articolului 5 § 3 al Convenției.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

146. Guvernul a declarat că după transmiterea, la 23 iulie 2005, a dosarului penal al reclamantului în instanța de judecată, aceasta era competentă să examineze orice cerere cu privire la arestarea preventivă a reclamantului. Potrivit Guvernului, detenția reclamantului s-a bazat pe prevederi clare ale legislației, și anume, articolele 186 alin. 2 și 8, 329 alin. 1, 351 alin. 7 și 345 alin. 1 și 4 ale CPP (a se vedea paragraful 65 de mai sus). Aceste prevederi și faptul că arestul reclamantului a fost dispus de un judecător de instrucție, și nu de un procuror, disting această cauză de cauza *Baranowski* (citată mai sus). Instanța de judecată a avut un termen limită, expres prevăzut de lege, de zece zile pentru a fixa o dată pentru ședința preliminară (articolul 345 CPP). Această ședință a avut loc la 3 august 2005. Potrivit Guvernului, din contextul ședinței respective, era

clar tuturor că reclamantul trebuia să rămână în arest preventiv. În plus, reclamantul a putut cere, în orice moment, eliberarea sa dacă el considera detenția sa ilegală.

147. Reclamantul a declarat *inter alia* că între 23 iulie și 23 decembrie 2005 el a fost deținut ilegal, deoarece în această perioadă niciun mandat de arest nu a fost emis de judecător. El s-a referit la articolul 25 al Constituției, conform căruia o persoană poate fi arestată numai în baza unui mandat eliberat de judecător, pentru un termen de maxim 30 de zile și a argumentat că situația din această cauză seamănă cu cea din cauza *Baranowski*.

B. Aprecierea Curții

148. Curtea reiterează faptul că „legalitatea” detenției, în baza prevederilor legale interne, este elementul primar, dar nu întotdeauna și cel decisiv. Curtea trebuie, suplimentar, să fie convinsă că detenția pe parcursul perioadei în cauză a fost compatibilă cu scopul articolului 5 § 1 al Convenției, care este de a preveni privarea persoanelor de libertate în mod arbitrar. Mai mult, Curtea trebuie să se asigure dacă însăși legislația internă este în conformitate cu Convenția, inclusiv cu principiile generale prevăzute sau sugerate de aceasta (*Baranowski*, citată mai sus, § 51).

149. La acest ultim punct, Curtea accentuează faptul că atunci când este vorba de privarea de libertate, este deosebit de important ca principiul general al certitudinii juridice să fie respectat. Prin urmare, este esențial ca condițiile pentru privarea de libertate, prevăzute de legea națională, să fie clar definite și ca însăși legea să fie previzibilă atunci când este aplicată, încât ea să corespundă standardului de „legalitate” stabilit de Convenție, un standard care cere ca legea respectivă să fie suficient de exactă încât să permită unei persoane – în caz de necesitate, cu o consultare adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă, ținând cont de circumstanțe, consecințele pe care o anumită faptă le poate avea (a se vedea, *Steel and Others v. the United Kingdom*, hotărâre din 23 septembrie 1998, *Reports* 1998-VII, § 54).

150. În această cauză, Curtea notează că, după 23 iulie 2005, nu a fost emis niciun mandat de arest, care să autorizeze sau să prelungească arestul reclamantului.

151. Guvernul a invocat câteva articole ale CPP care, în opinia sa, au constituit baza legală pentru detenția reclamantului după expirarea mandatului său de arest la 23 iulie 2005 (a se vedea paragraful 146 de mai sus).

152. Analizând articolele respective, Curtea notează că niciunul din ele nu prevede detenția reclamantului fără un mandat de arest. Mai mult, chiar dacă s-ar presupune că vreunul din articolele invocate de Guvern ar prevedea o astfel de detenție, aceasta ar fi contrară articolului 25 din

Constituție, care prevede în termeni clari că detenția este posibilă numai în baza unui mandat pe o durată de până la 30 de zile. Acest lucru este confirmat și de prevederile articolului 177 CPP (a se vedea paragraful 65 de mai sus), care repetă prevederile articolului 25 din Constituție conform cărora arestarea preventivă poate fi aplicată numai în baza unei hotărâri a instanței de judecată.

153. Din cele menționate mai sus rezultă că detenția reclamantului după expirarea mandatului de arest la 23 iulie 2005 nu a fost bazată pe o prevedere legală.

154. Prin urmare, și în această privință a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției.

V. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 34 AL CONVENȚIEI

A. Argumentele părților

155. Reclamantul a declarat că refuzul autorităților de a permite avocaților săi și unui medic privat să-l vadă și să consulte fișa sa medicală constituie o împiedicare a accesului său la Curte. El a afirmat că o examinare de către un medic independent era necesară pentru determinarea cauzei stării sănătății sale după 20 mai 2005, a stării sale actuale și a calității tratamentului medical primit la Spitalul de Psihiatrie. Un astfel de raport ar fi fost, de asemenea, util pentru evaluarea costurilor aproximative ale viitorului său tratament, într-un mod similar evaluării la care se face referire în cauza *Mikheyev v. Russia*, nr. 77617/01, 26 ianuarie 2006.

156. Guvernul a declarat că avocații reclamantului nu au depus nicio cerere la Spitalul de Psihiatrie pentru obținerea informațiilor cu privire la starea sănătății reclamantului și asistența medicală acordată lui. În ceea ce privește examinarea reclamantului de către un medic privat, Guvernul a reiterat că reclamantul a primit toate îngrijirile medicale necesare de la medicii din Spitalul de Psihiatrie. Guvernul nu a prezentat observații cu privire la fondul pretenției, care a fost făcută de reclamant pentru prima dată în observațiile sale din 31 martie 2006. Guvernul a făcut doar niște declarații generale în observațiile sale cu privire la satisfacția echitabilă, susținând că nu a avut loc o violare a articolului 34 al Convenției.

B. Aprecierea Curții

157. Curtea reamintește că articolul 34 al Convenției impune Statelor Contractante obligația de a nu împiedica exercitarea dreptului de a depune cereri individuale la Curte. Obligația de a nu împiedica exercitarea efectivă a dreptului de a depune o cerere individuală exclude orice ingerință în dreptul persoanei de a depune și a menține efectiv cererea sa la

Curte (a se vedea, printre altele și *mutatis mutandis*, *Akdivar and Others v. Turkey*, 16 septembrie 1996, Reports 1996-IV, p. 1219, § 105; *Kurt v. Turkey*, 25 mai 1998, Reports 1998-III, p. 1192, § 159; *Tanrıkulu v. Turkey* [GC], nr. 23763/94, ECHR 1999-IV; *Sarli v. Turkey*, nr. 24490/94, §§ 85-86, 22 mai 2001; și *Orhan v. Turkey*, nr. 25656/94, 18 iunie 2002).

158. În această cauză, Curtea notează că esența acestei pretenții a reclamantului este că avocații săi au vrut ca condiția sa medicală să fie stabilită de o sursă independentă, și anume a unui medic privat. Curtea notează, în continuare, că avocații reclamantului au informat clar autoritățile statale că este necesar ca ei și un medic privat să-l vadă pe reclamant și să consulte fișa sa medicală, cu scopul de a apăra drepturile sale în fața Curții (a se vedea paragrafele 60-61 de mai sus). În opinia Curții, această cerere a fost rezonabilă și aparent nu a existat un interes public de a o respinge. Mai mult, Curtea notează că avocații reclamantului nu au putut prezenta observațiile lor cu privire la prejudiciul material din cauza lipsei accesului la reclamant și la fișa sa medicală. Curtea conchide că acest fapt a constituit o ingerință în dreptul reclamantului la depunerea unei cereri individuale la Curte, care a avut ca rezultat omisiunea Guvernului pârât de a îndeplini obligațiile sale în conformitate cu articolul 34 al Convenției. Prin urmare, această prevedere a fost violată.

159. Curtea a exprimat deja o îngrijorare serioasă, în contextul articolului 3, cu privire la imposibilitatea avocaților reclamantilor și a medicilor de a avea acces la el. Ea consideră că refuzul continuu a accesului la reclamant constituie o violare agravantă a articolului 3 al Convenției și subliniază necesitatea urgentă a Guvernului pârât de a asigura avocaților reclamantului și medicilor săi accesul imediat și nerestricțiv la reclamant și fișa sa medicală.

VI. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

160. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul material

161. Reclamantul a declarat că, deoarece avocaților săi și unui medic independent nu li s-a permis accesul la el și la fișa sa medicală, el nu a putut să prezinte observații cu privire la costurile viitorului său tratament medical care a survenit în urma încălcării drepturilor garantate de Convenție. Prin urmare, el a solicitat Curții să rezerve această întrebare și

să indice Guvernului, în hotărârea sa, să asigure avocaților săi și unui medic independent accesul fără restricții la el și fișa sa medicală.

162. Guvernul a reiterat poziția sa potrivit căreia nu a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției și că din acest motiv nu se poate pune problema existenței unui prejudiciu material.

163. Curtea a decis că problema cu privire la aplicarea articolului 41 referitor la prejudiciul material nu este gata pentru a fi luată o decizie. Prin urmare, această chestiune se rezervă și urmează să fie fixată o procedură ulterioară, luând în considerație posibilitatea încheierii unui acord amiabil între Guvernul moldovenesc și reclamant.

B. Prejudiciul moral

164. Reclamantul a solicitat EUR 75 000 cu titlu de prejudiciu moral. El a declarat că i s-au cauzat suferințe psihice de o intensitate deosebit de mare. Reclamantul a reiterat declarațiile sale cu privire la maltratare, la starea sa de stupor și lipsa îngrijirilor medicale, malnutriția de care a suferit, în urma căreia el a pierdut 35 de kg în 99 de zile, lipsa examinării cererii sale cu privire la maltratarea sa, privarea sa ilegală de libertate și împiedicarea accesului său la Curte.

165. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de reclamant și a declarat că reclamantul nu a prezentat exemple relevante din jurisprudență în susținerea pretențiilor sale. Guvernul a cerut Curții să respingă pretențiile reclamantului de satisfacție echitabilă în ceea ce privește prejudiciul moral.

166. Curtea notează numărul semnificativ și gravitatea deosebită a violărilor comise față de reclamant. Maltratarea și detenția ulterioară a reclamantului în spitalul Departamentului Instituțiilor Penitenciare au fost, în mod considerabil, agravate de omisiunea autorităților de a examina plângerile sale cu privire la maltratare, precum și împiedicarea accesului reclamantului la Curte. De asemenea, el a fost privat ilegal de libertate pentru o perioadă lungă de timp după ce a fost deținut timp de trei luni fără niciun motiv. Evaluând în mod echitabil, Curtea acordă reclamantului EUR 40,000 plus orice taxă care ar putea fi percepută.

C. Costuri și cheltuieli

167. Avocații reclamantului au solicitat EUR 139,8 pentru cheltuieli poștale și EUR 6,683.25 cu titlu de costuri de reprezentare.

168. În ceea ce privește cheltuielile poștale, avocații reclamantului au expediat Curții copii ale chitanțelor DHL care confirmă plata a EUR 139.8. Ei au argumentat că, deoarece cauza a fost examinată cu prioritate în conformitate cu articolul 41 al Regulamentului Curții, folosirea poștei rapide a fost justificată.

169. Cu privire la costurile de reprezentare, avocații au expediat Curții copii ale chitanțelor bancare care confirmă plata întregii sume de EUR 6,683.25 de către soția reclamantului.

170. Avocații, de asemenea, au prezentat o copie a contractului încheiat între ei și soția reclamantului, în conformitate cu care onorariul fiecărui avocat pentru o oră de lucru este de EUR 75. Ei au anexat la copia contractului liste detaliate conform cărora dl Nagacevschi a petrecut 25 de ore de lucru la această cauză, iar dl Gribincea - 64.11 ore. Evaluarea în listele prezentate nu a inclus orele de lucru petrecute pentru argumentarea pretenției reclamantului în temeiul articolului 5 § 4, care a fost ulterior retrasă de către reclamant.

171. Avocații au argumentat că numărul orelor prestate de ei pentru această cauză nu a fost excesiv și a fost justificat de complexitatea cauzei și abundența detaliilor. Dosarul reclamantului are aproape 800 de pagini. Timpul a fost, de asemenea, justificat și de încercările repetate de a obține acces la fișa medicală a reclamantului și de faptul că aproape toată corespondența cu Curtea a avut loc într-o limbă străină.

172. Referitor la onorariul de EUR 75 pentru o oră de lucru, avocații reclamantului au declarat că acesta a fost în limitele mărimii onorariilor recomandate de Baroul Avocaților din Republica Moldova care constituie EUR 40-150. Ei au prezentat o copie a unui document cu privire la onorariile recomandate de Baroul Avocaților care a fost adoptat de Barou la 29 decembrie 2005.

173. Mai mult, avocații au argumentat că onorariul de EUR 75 pentru o oră de lucru a fost rezonabil luând în considerație experiența lor și cauzele precedente care au fost câștigate de ei la Curte. Ei au afirmat că statutul de organizație non-profit al organizației „Juriștii pentru Drepturile Omului” nu constituie un impediment pentru a percepe onorarii de la clienții lor. În această privință, ei au declarat că grantul obținut de organizația lor nu a fost suficient nici măcar pentru a acoperi cheltuielile de întreținere a oficiilor lor. Avocații, de asemenea, au făcut referire la costurile mari ale vieții în Chișinău și au adus drept exemplu prețurile la locuințe și petrol.

174. Guvernul nu a contestat suma cerută pentru cheltuielile poștale. Totuși, el nu a fost de acord cu suma cerută pentru reprezentare, considerând-o excesivă și ireală în raport cu situația economică a țării și salariul mediu lunar. În timp ce a recunoscut complexitatea cauzei, Guvernul a contestat numărul de ore de lucru prestate de avocații reclamantului la această cauză și onorariul pentru o oră de lucru perceput de ei. Guvernul, de asemenea, a făcut referire la statutul de organizație non-profit al organizației „Juriștii pentru Drepturile Omului” și la faptul că dl Nagacevschi este avocat și, prin urmare, are și alte surse de venit în afară de reprezentarea clienților la Curte.

175. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41 al Convenției, trebuie stabilit faptul

dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-...).

176. În această cauză, luând în considerație lista detaliată prezentată de avocați, complexitatea cauzei și aportul important al avocaților, Curtea consideră că sumele pretinse cu titlu de costuri și cheltuieli au fost necesare sau realmente angajate de către reclamant și au fost rezonabile ca mărime. Prin urmare, Curtea acordă întreaga sumă cerută.

D. Dobânda de întârziere

177. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției, deoarece reclamantul a fost supus tratamentului inuman și degradant la 20 mai 2005;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției din cauza lipsei unui tratament medical adecvat între 20 mai 2005 și 20 septembrie 2005;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției prin omisiunea de a efectua o investigație efectivă a plângerilor reclamantului cu privire la maltratarea sa de către poliție;
5. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției în ceea ce privește detenția reclamantului fără un temei legal între 23 iulie și 23 decembrie 2005;
6. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 3 al Convenției în ceea ce privește insuficiența motivelor pentru detenția reclamantului între 23 mai și 23 iulie 2005;
7. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 3 al Convenției deoarece, în conformitate cu articolul 191 al Codului de procedură penală, nu a fost posibil pentru reclamant să obțină eliberarea sa provizorie sub control judiciar;

8. *Hotărăște* că Statul pârât nu și-a îndeplinit obligațiile sale în conformitate cu articolul 34 al Convenției;
9. *Hotărăște*
- (a) că Statul pârât trebuie să asigure imediat și fără restricții accesul avocaților reclamantului și medicilor la reclamant și la fișa sa medicală;
  - (b) că Statul pârât trebuie să plătească reclamantului în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 40,000 (patruzeci de mii de euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 6,823 (șase mii opt sute douăzeci și trei de euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
  - (c) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
10. *Hotărăște* că chestiunea cu privire la aplicarea articolului 41 al Convenției referitor la prejudiciul material nu este gata pentru a fi luată decizia;
- prin urmare, Curtea
- (a) rezervă chestiunea respectivă;
  - (b) invită Guvernul Republicii Moldova și reclamantul să prezinte, în următoarele trei luni, observațiile lor scrise cu privire la această chestiune și, în special, să informeze Curtea despre orice acord la care ei ar putea ajunge;
  - (c) rezervă procedura ulterioară și deleghează Președintelui Camerei competența de a fixa același lucru dacă va fi necesar.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 11 iulie 2006, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte